

Sietove sluzby

Runlevel

/etc/init.d/ - spustanie a zastavovanie sluzieb
/etc/rc0.d/ - halt
/etc/rc1.d/ 1 ... 5
/etc/rc5.d/ - samotne spustanie pre jednotlivé runlevely single-userov
/etc/rc6.d/ - root

/etc/inetd.conf - demon pre sietove sluzby
/etc/services - rozpis sietovych sluzieb a portov
ftp,ssh,telnet,smtp,dns,finger,http,pop3,samba,imap,https,ipp,
talk,imaps,pop3s,

TCP - wrapper

samotny wrapper je /usr/sbin/tcpd skontroluje ip podľa pravidiel v host.allow/danied a postúpi ďalej ...
pre ftp zmeniť v /etc/inetd.conf:

ftp stream tcp nowait root /usr/sbin/tcpd /usr/sbin/in.ftpd

a zdefinovať v /etc/hosts.allow" a "/etc/hosts.deny pravidla

ALL: .example.com EXCEPT server.example.com

pre testovanie demonov **tcpdmatch in.ftpd 192.168.1.7**

Sledovanie systemu

netstat - sledovanie siete a prepojení , rozložení portov *netstat -pevan*

logcheck - získanie a filtrovanie logov servera
- konfigurácia: /etc/logcheck/logcheck.conf

ippl - slúži na logovanie pokusov o prístupy na porty vášho servera pomocou protokolov
TCP, UDP a ICMP.
- konfigurácia /etc/ippl.conf

POSTFIX

Moduly z ktorých sa skladá

- **pickup**: čaká na lokálne napísané maily a presmeruje ich obsah na démona "cleanup"
- **cleanup**: spracúva prijatý mail (pridáva chýbajúce hlavičky a pod.), vkladá ho do frontu prijatých mailov a informuje démona "qmgr" o jeho príchode
- **qmgr**: čaká na prijaté maily a zabezpečuje ich doručenie. Spôsob doručenia určí démon "trivial-rewrite"
- **trivial-rewrite**: prepisuje adresu do štandardizovanej formy. Démon pripája meno domény k lokálnym mailom bez jej uvedenia a pod. Okrem toho určuje, čo sa stane s mailom, ako a kam sa bude doručovať na základe adresy
- **local**: doručuje mail do lokálnych schránok na serveri
- **smtp**: smtp klient Postfixu. Doručuje maily z mailového frontu, ktoré sú určené pre iné mailové servery.

Adresare Postfixu:

/etc/postfix: adresár s konfiguračnými súbormi
/etc/postfix/master.cf: hlavný konfiguračný súbor služieb, nastavenia jednotlivých služieb
/etc/postfix/main.cf: hlavný konfiguračný súbor "postfixu" s nastaveniami doručovania a odosielania pošty
/etc/aliases: súbor s mailovými aliasmi používateľov platnými pre lokálny počítač
/etc/postfix/*: všetky ostatné súbory v tomto adresári sú tabuľky "postfixu" v textovom a databázovom tvare (db, dbm)
/var/spool/postfix/: hlavný adresár s dátovými štruktúrami "postfixu" počas jeho prevádzky.
Sú tu uložené všetky práve doručované, prijímané a nedoručiteľné maily. Tento adresár slúži ako základný adresár pre jednotlivé služby - tie využívajú jeho podadresáre.

S Postfixom môžete vykonávať tieto bežné operácie:

- Spustenie démona: `"/etc/init.d/postfix start"`
  - Zastavenie démona: `"/etc/init.d/postfix stop"`
  - Reštartovanie démona: `"/etc/init.d/postfix restart"`
  - Opätovné nahranie konfigurácie démona (po zmenách v konfigurácii): `"/etc/init.d/postfix reload"`
  - Kontrola konfiguračných súborov: `"postfix check"`
- (Pokus o) doručenie všetkých čakajúcich neodoslaných mailov (napríklad po odstránení nejakej chyby na vašom serveri/sieti):
`"postfix flush"`
- Aktualizácia aliasovej databázy (`"/etc/aliases", "/etc/postfix/aliases.*"`): `"newaliases"`
  - Aktualizácia inej databázy (`"/etc/postfix/*", "/etc/postfix/*.db"`): `"cd /etc/postfix ; postmap meno_suboru"`
  - Výpis stavu mailového frontu: `"mailq"`

Firewall

Firewall je sieťové zariadenie a/alebo softvér, ktorého úlohou je oddeliť siete s rôznymi prístupovými právami (typicky napr. Internet a Intranet) a kontrolovať tok dát medzi týmito sieťami.

Kontrola údajov prebieha na základe aplikovania **pravidiel**, ktoré určujú **podmienky** a **akcie**. Podmienky sa stanovujú pre údaje, ktoré možno získať z dátového toku (napr. zdrojová, cieľová adresa, zdrojový alebo cieľový port a rôzne iné). Úlohou firewallu je vyhodnotiť podmienky a ak je podmienka splnená, vykoná sa akcia. Dve základné akcie sú "povoliť dátový tok" a "zamietnuť dátový tok". Po vykonaní takejto akcie firewall prestane paket spracovávať. Existujú však aj iné akcie, ktoré neurčujú osud paketu a slúžia napr. na logovanie hlavičiek paketu, zmenu hlavičiek paketu a podobne.

Ďalšou vlastnosťou firewallu, ktorá sa často používa, i keď nejde o filtrovanie, je schopnosť prekladu adres (Network Address Translation - NAT). NAT umožňuje zmeniť zdrojové a cieľové adresy v paketoch, čím sa najčastejšie umožňuje komunikácia so sieťami s privátnymi adresami (napr. 10.0.0.0/8). Aj preklad adres prebieha pomocou pravidiel.

```
iptables          - sprava paketoveho filtra
iptables -nvL     - vypis nastavenia
iptables -A-I-D-F INPUT|OUTPUT|FORWARD|  ACCEPT|DROP|QUEUE|RETURN|
```

iptables -F input|output|forward|prerouting|postrouting

iptables -P INPUT DROP - zahadzovanie paketov smerovane na firewall

iptables -P FORWARD DROP – zahadzovanie prechadzajucich paketov cez firewall

iptables -P OUTPUT ACCEPT – povolenie odchadzajucich paketov z firewalu

iptables -A INPUT -p tcp -j DROP – vsetky prichadzajuce pakety TCP budu zahodene

iptables -A INPUT -p udp -s 10.6.6.0/255.255.255.0 -j DROP – vsetky tcp v rozsahu adres budu zahodene

iptables -A FORWARD -p udp -s ! 10.0.0.1 -j DROP – ktore neprechadzaju z rozsaku ip

iptables -A FORWARD -s 192.168.0.0/16 -d 10.0.0.1 -j DROP - všetky pakety zo siete 192.168.0.0/16 smerujúce na 10.0.0.1 cez tento počítač budú zahodené.

iptables -A INPUT -p tcp -s ! 10.0.0.0/8 --dport pop3 -j DROP - všetky TCP pakety, ktoré neprichádzajú zo siete 10.0.0.0/8 na port "pop3" budú zahodené

iptables -A INPUT -p tcp -s 10.0.0.0/8 -d 10.0.0.1 --dport ssh -j ACCEPT

iptables -A INPUT -p tcp --syn -j DROP Prvé povolí prichádzajúce pakety zo siete 10.0.0.0/8 na adresu 10.0.0.1 (predpokladá sa, že je to vnútorná adresa firewallu) na cieľový port "ssh". Druhé pravidlo zahodí všetky pakety, ktoré sa pokúšajú vytvoriť spojenie na počítač, na ktorom beží firewall

iptables -A FORWARD -p udp -s 192.168.0.1 -d 10.0.0.0/8 -j ACCEPT

iptables -A FORWARD -p udp -d 10.0.0.0/8 -j LOG --log-prefix test.log

iptables -A FORWARD -p udp -d 10.0.0.0/8 -j DROP - kombinácia pravidiel. Prvé pravidlo povolí UDP pakety z adresy 192.168.0.1 smerujúce do siete 10.0.0.0/8. Tretie pravidlo zakáže všetky (ostatné) UDP pakety smerujúce do siete 10.0.0.0/8. Všimnite si, ako záleží na poradí! Ak vymeníte poradie pravidiel, UDP pakety z adresy 192.168.0.1 sa nikdy do siete 10.0.0.0/8 nedostanú! Druhé pravidlo loguje všetky pakety, ktoré neprejdú tretím pravidlom

PROXI SERVER

Proxy server je špeciálny typ servera - prostredníka v komunikácii, ktorý sa umiestňuje medzi klienta a servery, s ktorými komunikuje. Proxy server sa tvári voči klientovi ako server a voči serveru ako klient. Výhodou je, že proxy server pozná požiadavku klienta a vie mu doručiť odpoveď, aj keď klient samotný nemôže alebo nevie (kvôli obmedzeniam alebo parametrom siete) priamo komunikovať so vzdialeným serverom.

SQUID – opensourcovy proxy server., spustenie */etc/init.d/squid start|stop|reload|status konfiguracia je v /etc/squid.conf*

```
#Recommended minimum configuration:
acl all src 0.0.0.0/0.0.0.0
acl manager proto cache_object
acl localhost src 127.0.0.1/255.255.255.255
acl SSL_ports port 443 563
acl Safe_ports port 80          # http
acl Safe_ports port 21         # ftp
acl Safe_ports port 443 563    # https, snews
acl Safe_ports port 70         # gopher
acl Safe_ports port 210       # wais
acl Safe_ports port 1025-65535 # unregistered ports
acl Safe_ports port 280       # http-mgmt
acl Safe_ports port 488       # gss-http
acl Safe_ports port 591       # filemaker
acl Safe_ports port 777       # multiling http
acl CONNECT method CONNECT
```

FTP

instalacia vsftpd , /etc/init.d/vsftpd start

BASH sript

FOR

```
for (( a=1 ; $a-4 ; a=$a+1 ))do echo $a; done;
for a in A B C D do echo $a; done;
for a in $( seq 9 )do wget http://www.masinky.cz/obr${a}.jpg; done;
for a in soubor*.txt ; do rm -f $a ; done;
```

IF

```
if grep "/bin/bash$" /etc/passwd > /dev/null ; then
echo "Bash majú nastaveni:"
awk -F ":" , $7 == "/bin/bash" {print $1}` /etc/passwd
else
echo "Nikdo :-( "
fi
```

WHILE

```
while true; do
echo "StisknĚte klávesu"
read -n 1
echo -n "PrávĚ je "; date
done
```

```

CASE
echo "Určení osoby zájmena"
echo -n "Zadejte osobní zájmeno: "
read zajmeno
case $zajmeno in
  já|my) echo "1. os." ;;
  [vt]y) echo "2. os." ;;
  on|on[aioy]) echo "3. os." ;;
  *) echo "Chyba" ;;
esac

```

SELECT

```

echo "Zvolte typ oken:"
select okno in dřevěná plastová ikspé; do
echo "Nejděravější okna jsou "$okno
break
done

```

POZICNE PARAMETRE

```

#!/bin/bash
if [ "$1" = "-h" ]; then
  echo "pomoc pro uživatele!"
else
  echo "uživatel nechce pomoc!"
fi

```

EXPANZIA PARAMETRU

\${parametr:=slovo} - vypíše hodnotu parametru a, pokud je tento nulová (nenastavený), zobrazí místo něj zadaný řetězec (slovo). Přitom ale zároveň změní hodnotu parametru tak, že do něj dané slovo vloží.

\${parametr:?slovo} — další obdoba první varianty s tím, že slovo se vypíše v případě nulové hodnoty parametru, ne však jako běžné, nýbrž chybový výstup. Pokud to nastane v neinteraktivním shellu, bude shell (i skript) ukončen.

\${parametr:+slovo} — Pokud je parametr nulový nebo nenastavený, nic se nestane. Pokud však nějakou hodnotu obsahuje, zobrazí se slovo.

\${parametr:offset} — Bash v takovém případě uřízne zadaný počet znaků ze začátku vypisovaného řetězce. Např. echo \${SHELL} vypíše /bin/bash, zatímco echo \${SHELL:5} jen bash, protože prvních 5 znaků ubral.

\${parametr:offset:delka} — pokud vám nestačí řezat pouze od začátku, můžete přidat další dvojtečku a za ni počet znaků, které chcete od offsetem zadaného místa zobrazit (nikoli uřezat zezadu). echo \${SHELL:5:2} potom ukáže jen "ba", tedy šestý a sedmý znak hodnoty \$SHELL.

\${parametr/vyraz/retezec} — a to nejlepší nakonec. Bash umí v řetězcích nahrazovat určený výraz zadaným řetězcem. Řekněme, že chceme při zobrazení zvýraznit všechny výskyty bin v proměnné PATH velkými písmeny.

ARITMETICKA EXPANZE

- **\$(a++)**, resp. **\$(a--)** — vypíše hodnotu proměnné a a následně ji zvýší (resp. sníží) o jedničku.
- **\$(++a)**, resp. **\$(--a)** — nejprve zvýší (resp. sníží) hodnotu proměnné a o jedničku a potom tuto novou hodnotu vypíše.
- **\$(2**3)** — třetí mocnina dvou, tj. 2 na třetí (8).
- **\$(7%2)** — výsledkem je zbytek po dělení 7/2. Jak jsem již zmínil, Bash umí pracovat jen s celými čísly, proto jako výsledek dělení 7/2 vrátí 3, zbytek (7%2) bude 1.
- **\$(a==5)** — vyhodnotí, zda se hodnota proměnné a rovná číslu 5. Výsledkem tohoto výrazu je pravda (1) nebo nepravda (0). Obdobně funguje vyhodnocování nerovností (!=, <=, >=, <, >).
- **\$(4<1)** — provede bitový posun doleva, tedy 3. bit (hodnota 4) o 1, tj. na 4. bit (hodnota 8) a výsledkem bude 8.
- **\$(4>1)** — provede bitový posun doprava, tedy 3. bit (hodnota 4) o 1, tj. na 2. bit (hodnota 2) a výsledek je 2.
- **\$(5&6)** — bitové AND, vypíše hodnotu společných bitů, v našem případě 5 (1. a 3. bit) a 6 (2. a 3. bit) je společný 3. bit, tedy hodnota 4.
- **\$(5|6)** — bitové OR, vypíše hodnotu bitů, které se vyskytují alespoň na jedné straně, v tomto případě 5 (1. a 3. bit) a 6 (2. a 3. bit) jsou použity bity 1, 2 a 3, tedy hodnota 1+2+4=7.
- **\$(5^6)** — bitové exkluzivní OR, vypíše hodnotu bitů, které se vyskytují pouze na jedné nebo pouze na druhé straně, zde tedy 5 (1. a 3. bit) a 6 (2. a 3. bit) má společný bit 3 a exkluzivní zůstávají 1 a 2, dohromady 3.
- **\$(a&b)** — logické AND, nabývá hodnoty 1, pokud jsou hodnoty a i b nenulové, jinak nabývá hodnoty 0.
- **\$(a|b)** — logické OR, nabývá hodnoty 1, pokud alespoň jedna z hodnot a a b je nenulová, jinak nabývá hodnoty 0.

MYSQL

```
mysqldump nazov_databazy nazov_tabulky > nazov_suboru.sql - export db do subory
```

```
mysqldump nazov_databazy < nazov_suboru.sql - import zo suboru do db
```

```
LOAD DATA LOCAL INFILE 'udaje.txt' INTO TABLE udaje FIELDS TERMINATED BY ';' ENCLOSED BY ""  
LINES TERMINATED BY '\n'; - import do tabulky zo suboru separator stlpcov je ';' hodnoty zaznamou su medzi  
"'" , riadok je ukonceny \n
```

CVS – Concurrent version systems

```
cvs import -m "zalozeni projektu" prvniprojekt poc-tym poc-verze - zalozenie projektu  
cvs checkout prvniprojekt - vytvory a naplni adresar src. subormi  
cvs commit -m "nejaka poznamka" jedensubor.txt - zmeni obsah suboru v cvs  
cvs add -m "nejaka poznamka" jmeno_souboru - prida dalsi subor do cvs  
cvs add -kb -m "nejaka poznamka" jmeno_souboru - prida binarny subor do cvs  
cvs update jmeno_souboru - upravu lokalny adresar podľa obsahu v cvs  
cvs commit -m "oprava na binární verzi" jmeno_souboru - zemni obsak v cvs  
cvs remove -f jmeno_souboru - zaze subor z cvs  
cvs log jmeno_souboru > zmeny.log - vypis zmienv suboru cvs do logu  
cvs log -d "1 week ago" - vypis zmienv obdobi ...  
cvs log -d "1999/12/01" - vypis zmienv obdobi ...  
cvs log -d "1999/11/01 <= 1999/11/30" - vypis zmienv obdobi ...
```